

"כל הנשמה תהלל – יה"

הפיוט - יעל שער (הסכת)

מורים יקרים,

השנה הנושא השנתי הינו תפילה -אחדות -אחריות. לאחר שנה מטלטלת, עם מורכבויות שונות - הן רגשיות והן לימודיות, החודש הראשון הוא זמן המאפשר להכיר וללמוד את תלמידנו ולחברם למורשת ולהוויה הרוחנית המחזקת את כולנו בימים אלו.

הוראת הפיוט מחברת ומחזקת כאחד, מאפשרת עבודה על ערכים לצד מיומנויות שפתיות, מחברת בין טקסט כתוב לטקסט נשמע, מזמנת חיבורים לקהילה ולדור לדור.

הפיוט הוא חלק מחיינו לאורך השנה, בחול, בחג ובשבת ולכן מאפשר להביאו באופן מותאם לילדים לאורך השנה.

לפניכם, מספר הצעות לפיוטים לבחירתכם. (ניתן להביא פיוטים אחרים)

מטרת העיסוק בפיוטים, בשיעורי העברית, היא החיבור לטקסטים מארון הספרים היהודי, בדגש על **התוכן**, ההיבט הרגשי וההיבט הדתי.

הפיוטים כתובים במשלב לשוני גבוה, ולכן יש צורך בהנגשתם, ע"י המורה, טרם חשיפתם לתלמידים. כלומר, להסביר במילים את מהות הפיוט, תוכנו ושימוש, תוך הסבר של אוצר המילים.

שימו לב – **לא חייבים** לבצע את כל הפעולות המוצעות. הפעילו שיקול דעת בבחירת המשימות והתאמתן לרמות השונות של התלמידים בכיתתכן.

מומלץ לשלב את הנושא לטובת תכנית "דור לדור יביע אומר", בהתאם לגיל הילדים ולאפשרויות בל"ז.

שרה ברוך, מנחה מחוזית לחינוך לשוני בחמ"ד, מחוז מרכז

לשימושכם:

חומרים ואתרים לשימוש המורה:

מבוא להבנת הפיוט

הזמנה לפיוט

בואו לגבי (תל' צעירים)

שיר של יום לחמ"ד (מצגות לפיוטים: רפא צורי, והיא שעמדה, אוחילה לאל, ברכנו)

אשירה – עיבוד למגוון פיוטים ושירים ברוח הממ"ח

חיבת הפיוט - ריכוז של פיוטים ביוטיוב

מורים מעבירים את זה הלאה:

מצגת עם קישורים לחומרים - סיגל בן שבת

תיקיה עם חומרים לפיוטים

תיקיה בנושא הפיוט - בלומה בלאו

כי הנה כחומר - ביה"ס כרמים, רחלי הלוי

אם אפס - ביה"ס כרמים, רחלי הלוי

בטבלה מטה הצעה להוראת הפיוט בחודש אלול

הצעה - פיוטים לחודש אלול לפי שכבות גיל

שכבה	שם הפיוט	הטקסט ופעילות	הארות	רעיונות למשימות (בחירה)
א	אותיות הא-ב	אלף - בית - מתוך "בואו לגני"	לימוד האותיות בדרך שירה וחזרתיות המאפשרת לילדים להתחבר ולחוות את למידת האותיות בדרך פיוט	לאייר את האותיות האהובות עלי
	כנפי יונה	כנפי יונה	פיוט העוסק במעשה הטוב, הפיוט מאפשר משחק הברות וחזרתיות על טקסט	מציירים מעשה טוב
ב	אדון הסליחות	אדון הסליחות - מתוך "מילה טובה" אתר גלים	אדון הסליחות – יש להפעיל בחירה מושכלת של הפעילויות בהתאמה לאוכלוסיית הכיתה.	- משימות חקר- ניתן לשלב בינה מלאכותית - תיאטרון קריאה בשירה - ראיון עם בן משפחה - מטלת השוואה בין פיוטים או גרסאות - הפקת טקסט מידע על הפייטן
	אל רם חסין יה	אל רם חסין יה - מתוך "בואו לגני"	פיוט המתאים בהקשר לסוכות (וגם לשאר ימות השנה) מאפשר עבודה על קריאה חוזרת הלחן קצבי ומאפשר משחק צלילים	
	אודך כי עניתני	אודך כי עניתני מתוך "בואו לגני"	עיסוק עם המושג שלום והשכנתו	
ג- ד	אבינו מלכנו	אבינו מלכנו - מתוך "הזמנה לפיוט"		
	מפי אל	"מפי אל"	המידע המופיע למורה, דורש מיקוד לשם בירור הדגשים שבהם המורה רוצה לעסוק. מומלץ לבחור, באופן מושכל, מילים מתוך הפיוט, לשם הוראה למידה, ולהכין קטע מידע מותאם לתלמידים. אמצעי ספרותי בולט – כל הדימוי.	כלי עזר הכנת ראיון - שלבי למידה והוראה
ה - ו	בן אדם מה לך נרדם	הצעה לשיח/ פעילות - "בן אדם מה לך נרדם"	המידע המופיע בספריה הלאומית ודורש התאמתו לתלמידים. בן אדם מה לך נרדם - חיבורים לפיוטים אחרים, השוואה בין הפיוט לשיר של אהוד בנאי.	דרכי הוראה - חברותא / שלשות

	קיימות מגוון פעולות לדיון ושיח, כולל הפעלות. חשוב להפעיל שיקולי דעת פדגוגיים.			
	המידע המופיע בספריה הלאומית ודורש התאמתו לתלמידים עת שערי רצון – הפיוט מזמן פעילות השוואתית בין הפיוט לטקסט המקראי.	השוואה בין הפיוט לסיפור המקראי - "עת שערי רצון"	עת שערי רצון	
	ונתנה תוקף – שימוש בסיפור שמאחורי הפיוט, דורש התייחסות באופן רגיש לנושא. כמו כן, כדאי להפעיל שיקול דעת בבחירת חלקים בפיוט ולא בכולו. מומלץ לעשות חיבורים לנושא האנטישמיות הגואה ולחופש בחירת הדת בארץ.	הצעה לפעילות - "ונתנה תוקף"	ונתנה תוקף	
	זכור אב (שימוש בדף העבודה) – הפעילות כוללת מגוון משימות ויש להפעיל שיקול דעת בבחירת המשימות לתלמידים. מומלץ לייצר פעילות מסקרנת ומשחקית, כמו – התייחסות לפיוט ככתב חידה לתלמידים.	הצעה לפעילות - "זכור אב"	זכור אב	
	אתר ובו מידע ורעיונות להפעלה סביב המושג התעוררות לסליחות כולל פיוט התעוררות	פיוטי סליחות	התעוררות לסליחות	
	שירים בנושא הסליחה, ניתן לקיים השוואה מול הפיוט אדון הסליחות	בהשוואה לפיוט אדון הסליחות אתר גלים	איך מבקשים סליחה	